

سرشناسه : فارسی، مهدی، ۱۳۵۷ -

عنوان و نام پدیدآور : دانستیهای سیاست: ساواک/ مهدی فارسی عباس آبادی.

مشخصات نشر : تهران: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، معاونت فرهنگی و اجتماعی، دفتر برنامه ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری : ۶۴ ص: ۱۲×۲۱ س.م.

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۵۰۸-۹۱-۹

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : کتابنامه: ص. ۶۲-۶۴ همچنین به صورت زیر نویس.

موضوع : سازمان اطلاعات و امنیت کشور

موضوع : ایران - تاریخ - پهلوی، ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷

شناسه افزوده : ایران. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. دفتر برنامه ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی.

رده بندی کنگره : ۱۳۸۷۲۵۳/DSR۱۵۴۴

رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۸۲۴۰۶

شماره کتابشناسی ملی : ۱۵۷۱۱۷۸

دانستی های سیاست (ساواک)

معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

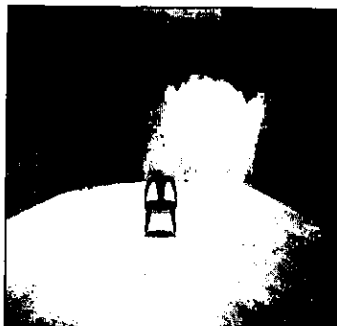
دفتر برنامه ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی

مؤلف: مهدی فارسی عباس آبادی

مدیر هنری: حمیدرضا یزدان فرحی

چاپ اول: بهار ۱۳۸۸

تمام حقوق محفوظ است

فهرست اجمالی

۵ فهرست تفصیلی

۱ پیشگفتار

۱۲ مقدمه

۱۳ دلایل تشکیل ساواک

۱۴ آغاز شکل گیری ساواک

۱۴ تشکیلات و سازمان ساواک

۱۵ ساختار تشکیلاتی ساواک

۱۶ نیروهای ساواک

۱۶ ساواک در دوره تیمور بختیار (۱۳۳۵-۱۳۳۹)

الف- برخورد با حزب توده ۱۷

ب- برخورد با نهضت مقاومت ملی ۱۸

ج- برخورد با علما و روحانیون ۱۸

د- وضعیت امور فرهنگی ۱۹

ه- پایان ریاست بختیار بر ساواک ۱۹

ساواک در دوره حسن پاکروان (۱۳۴۰-۱۳۴۳) ۲۰

الف- ساواک در تعقیب مخالفان ۲۱

ب- ساواک و عشایر فارس ۲۱

ج- قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ ۲۲

د- واقعه کاپیتولاسیون ۲۴

ساواک در دوره نعمت‌الله نصیری (۱۳۴۳- خرداد ۱۳۵۷) ۲۹

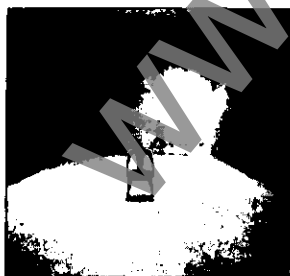
الف- آغاز فصل نوین در فعالیت ساواک ۳۲

ب- سانسور مطبوعات ۳۷

ج- افول نصیری در ساواک ۳۹

ساواک در دوره ناصر مقدم (خرداد- ۱۳۵۷ بهمن ۱۳۵۷) ۴۲

۴۳ منابع

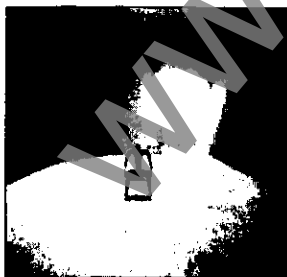

فهرست تفصیلی

- ۱ نقش آمریکا در تأسیس ساواک
- ۲ حوادث پس از کودتای ۲۸ مرداد در ایران
- ۳ به اعتقاد حسنین هیکل ساواک شاخه‌ای از سیا بود
- ۴ ساواک، وسیله‌ای برای ریشه‌کن‌سازی کمونیسم در ایران بود
- ۵ نقش مؤثر سیا در تأسیس ساواک
- ۶ نقش «سیا» در تشکیل و تجهیز ساواک
- ۷ آمریکایی‌ها ساواک را برای تارومار کردن کمونیست‌ها می‌خواستند
- ۸ تلاش دولت «علاء» در تأسیس یک سازمان اطلاعاتی - امنیتی
- ۹ نگرانی‌ها از سوء استفاده ساواک از اختیارات وسیع خود
- ۱۰ همکاری نزدیک دولت کودتا و سیا در تأسیس یک سازمان اطلاعاتی - امنیتی
- ۱۱ نمودار تشکیلاتی ساواک از سه قسمت عمده تشکیل می‌شد
- ۱۲ حوزه ریاست ساواک از ۸ بخش تشکیل می‌شد
- ۱۳ ساواک از ۱۰ اداره کل تشکیل می‌شد
- ۱۴ وظایف اداره کل یکم ساواک
- ۱۵ وظایف اداره کل دوم ساواک
- ۱۶ نقش اساسی موساد در هویت اداره کل دوم و هفتم ساواک
- ۱۷ اداره کل سوم ساواک معروف‌ترین اداره این سازمان بود
- ۱۸ نمودار سازمانی اداره کل سوم ساواک
- ۱۹ وظایف دفتر اداره کل سوم ساواک
- ۲۰ وظایف بخش مستقل بازجویی اداره کل سوم
- ۲۱ اداره یکم اداره کل سوم ساواک شامل ۶ بخش می‌شد
- ۲۲ اداره دوم اداره کل سوم ساواک بر فعالیت آموزش عالی نظارت می‌کرد

- ۲۲ اداره سوم ساواک به فعالیت‌های ایرانیان خارج از کشور می‌پرداخت
- ۲۴ اداره چهارم اداره کل سوم ساواک به فعالیت‌های سیاسی داخلی می‌پرداخت
- ۲۵ اداره چهارم اداره کل سوم ساواک از ۷ بخش تشکیل می‌شد
- ۲۶ اداره پنجم اداره کل سوم ساواک وظیفه پشتیبانی را بر عهده داشت
- ۲۷ اداره ششم اداره کل سوم ساواک وظیفه بایگانی پرونده‌ها را بر عهده داشت
- ۲۸ نظارت اداره هفتم اداره کل سوم ساواک بر فعالیت‌های نیروهای نظامی
- ۲۹ کمیته مشترک ضد خرابکاری با دستور مستقیم شاه تأسیس شد
- ۳۰ ویژگی‌های کمیته مشترک ضد خرابکاری
- ۳۱ بخش‌های کمیته مشترک ضد خرابکاری
- ۳۲ فعالیت‌های ادارات کل چهارم تا دهم زیر نظر اداره کل سوم بود
- ۳۳ برخی منابع تعداد کارکنان ساواک را از ۲ تا ۱۰ هزار نفر اعلام کرده‌اند
- ۳۴ دوران ریاست بختیار بر ساواک، دوران تکوین آن بود
- ۳۵ در دوره ریاست بختیار بر ساواک، روابط ایران و شوروی تیره شد
- ۳۶ علوی کیا و پاکروان، مهم‌ترین همکاران بختیار در ساواک بودند
- ۳۷ رئیس ساواک عضوی از کابینه و معاون نخست‌وزیر بود
- ۳۸ خشونت در ساواک دوره بختیار در مرحله ابتدایی بوده نه پیشرفته
- ۳۹ برخورد شدید با حزب توده در دوران ریاست بختیار بر ساواک
- ۴۰ دستگیری طرفداران مصدق و نهضت مقاومت ملی در دوران بختیار
- ۴۱ در دوره بختیار رفتار مسالمت‌آمیزی با علما و روحانیون می‌شد
- ۴۲ تلاش ساواک برای ایجاد اختلاف بین علما و روحانیون در دوران بختیار
- ۴۳ سانسور شدید مطبوعات در دوره ریاست بختیار بر ساواک

۴۴ بی‌اعتمادی هیأت حاکمه به تیمور بختیار

۴۵ همزمانی برکناری تیمور بختیار از ساواک با ریاست‌جمهوری کندی

۴۶ تیمور بختیار در سال ۱۳۳۹ از ریاست ساواک برکنار شد

۴۷ دوره ریاست سرلشکر پاکروان بر ساواک، دوران استقرار ساواک بود

۴۸ مصمیم شاه مینی بر تصفیه نیروهای هوادار بختیار در ساواک

۴۹ مأموریت ویژه فردوست برای تصفیه نیروهای بختیار در ساواک

۵۰ برکناری رئیس اداره کل سوم ساواک از سوی شاه در جریان قیام ۱۵ خرداد

۵۱ کمک ساواک به امینی در از میان برداشتن مخالفان

۵۲ فرصت فعالیت دوباره جبهه ملی در دوران پاکروان

۵۳ انشعاب نهضت آزادی از جبهه ملی در سال ۱۳۲۰

۵۴ هراس ساواک از تحركات نهضت آزادی در دهه ۴۰

۵۵ تحركات گسترده ساواک در میان عشایر همزمان با آغاز طرح اصلاح اراضی

۵۶ تلاش ساواک برای تهیه اطلاعات درباره روحانیون و علما

۵۷ پیشنهاد ساواک به شاه مینی بر تجلیل از مذهب شیعه در عید غدیر

۵۸ سخنرانی امام خمینی (ره) مبنی بر اقدامات تظاهرگونه شاه

۵۹ دستور پاکروان به افراد ساواک در برخورد با مخالفت‌ها

۶۰ آماده‌باش نیروهای ساواک و امنیتی در تاسوعا و عاشورای سال ۱۳۴۲

۶۱ هدید امام خمینی (ره) از سوی ساواک قبل از سخنرانی در مدرسه فیضیه

۶۲ سخنرانی تاریخی امام خمینی (ره) در ۱۳ خرداد ۱۳۴۲

۶۳ دستگیری امام خمینی (ره) در ۱۵ خرداد ۱۳۴۲

۶۴ آغاز تظاهرات علیه رژیم پهلوی با انتشار خبر دستگیری امام خمینی (ره)

- شهادت و مجروح شدن تظاهر کنندگان در جریان قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۱ ۶۵
- برگشتاری مصطفی امجد از ریاست اداره کل سوم ساواک ۶۶
- تصویب کایتولاسیون در ۲۱ مهر ۱۳۴۲ ۶۷
- سخنرانی تاریخی امام خمینی (ره) در انتقاد از تصویب کایتولاسیون ۶۸
- انتقاد حسنعلی منصور از سخنرانی امام خمینی (ره) ۶۹
- ماجرای پس از سخنرانی امام خمینی (ره) علیه کایتولاسیون ۷۰
- پایان ریاست پاکروان بر ساواک با قتل حسنعلی منصور ۷۱
- آغاز فعالیت سپهبد نعمت‌الله نصیری بر سر کار با عزل سرلشکر پاکروان ۷۲
- ریاست ۱۳ سال و نیمه نصیری بر ساواک ۷۳
- فعالیت گسترده تجاری و اقتصادی ساواک در دوران نصیری ۷۴
- اقدامات گسترده امنیتی ساواک در کنترل علما و روحانیون ۷۵
- نگرانی ساواک از برگزاری سالگرد قیام ۱۵ خرداد ۷۶
- برخورد ساواک با روحانیون در سالگرد واقعه ۱۵ خرداد ۱۳۵۴ ۷۷
- کنترل ارتباط مردم با روحانیون در دوران ریاست نصیری بر ساواک ۷۸
- اجازه سخنرانی به روحانیون ممنوع‌المنبر با اخذ التزام از آنان ۷۹
- تبعید روحانیون از سوی ساواک به شهرهای بدآب و هوا ۸۰
- گزارش سازمان‌های حقوق بشری از رفتار ساواک با زندانیان سیاسی ۸۱
- گزارش اداره دادرسی نیروهای مسلح در سال ۱۳۵۶ درباره ساواک ۸۲
- سرکوب دانشگاهیان از سوی ساواک در سال‌های ۵۶ و ۵۷ ۸۳
- سانسور شدید مطبوعات در دوران نصیری ۸۴
- انتصاب سردبیران تحمیلی برای نشریات از سوی ساواک ۸۵

- انتشار مقاله توهین آمیز به امام خمینی (ره) در دی ماه ۱۳۵۶ ۸۶
- وقوع حادثه ۱۹ دی ماه ۱۳۵۶ در قم در حمایت از امام خمینی (ره) ۸۷
- برگزاری مراسم چهلم شهدای واقعه قم در تبریز ۸۸
- عزل نصیری از ریاست ساواک در خرداد ۱۳۵۷ ۸۹
- طرح‌های سپهبد ناصر مقدم در برخورد با مخالفان سیاسی ۹۰
- شایعه دست داشتن ساواک در آتش سوزی سینما رکس آبادان ۹۱
- تأکید سپهبد ناصر مقدم در برخورد با مخالفان سیاسی ۹۲
- مشاوره سپهبد ناصر مقدم به شاه در انتخاب نخست وزیران سال ۱۳۵۷ ۹۳
- برگزاری نشست‌های توجیهی ساواک و نیروهای انتظامی ۹۴
- دستور ساواک به مسئولان نظامی و انتظامی در برخورد با مخالفان ۹۵
- ح ساواک مبنی بر شناسایی و دستگیری مخالفان برجسته در سال ۱۳۵۷ ۹۶
- انتشار بیانیه‌های جعلی با نام حزب توده از سوی ساواک ۹۷
- ساواک آخرین سنگر دفاع از رژیم پهلوی بود ۹۸
- پیشنهاد‌های اداره کل هشتم ساواک برای خروج این سازمان از بحران ۹۹
- پیشنهاد آزادی برخی زندانیان سیاسی از سوی ناصر مقدم به شاه ۱۰۰
- نقش سپهبد ناصر مقدم در وقوع فاجعه ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ ۱۰۱
- ابراز تأسف شریف امامی از وقوع حادثه ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ ۱۰۲
- استعفای شریف امامی از نخست‌وزیری و روی کار آمدن از هاری ۱۰۳
- طرح از هاری مبنی بر دستگیری رجال سابق حکومت ۱۰۴
- اعدام سپهبد ناصر مقدم در سال ۱۳۵۸ ۱۰۵
- انحلال ساواک در بهمن ۱۳۵۷ ۱۰۶

پیشگفتار

فرهنگ سیاسی مردم ایران زمین از دربار و به شهادت اعصار گوناگون تاریخ، فرهنگی مبتنی بر کرامت و ارزش‌های انسانی و دینی با ویژگی‌های خردورزی، اعتدال‌خواهی، منطق‌گویی و میانه‌روی بوده است. همگان می‌دانند که در سپیده دم تاریخ حیات بشری، ایرانیان با مشی عالمانه و عدالت‌خواهانه خود ارائه‌کننده الگوهایی کارآمد برای تأسیس و تداوم سلسله حکومت‌های بشری بوده‌اند و آنگاه که سرزمین ایرانیان به اسلام و اسلام‌خواهی مزین شد، عصر زرین دیگری از تاریخ مردم آن و تاریخ بشریت آغاز شد. تأکید بر علم، دانایی، خرد باوری، و روشننگری توأم با عدالت‌جویی و میانه‌روی از اصولی است که پیشوایان بزرگ اسلامی پیوسته آن را گوشزد کرده‌اند. مهم‌ترین آنها کلام نورانی امیرالمؤمنین حضرت علی (ع) می‌باشد که می‌فرمایند:

«لایری الجاهل الا مفرطاً او مفرطاً»: جاهل و نادان همواره یا افراط می‌کند یا تفریط.

تعمق و تفکر در این فرمایش گرانبها مشخص می‌سازد که شرط رهایی از دام افراط و تفریط، غلبه بر جهل و کسب شناخت و آگاهی لازم و کافی انسان‌ها از شرایط سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی خود است. کسانی دچار افراط و تفریط می‌شوند که شناخت صحیح و دقیقی از ابعاد مختلف نظری و عملی پدیده‌های انسانی نداشته باشند. جهل، افراط و تفریط به همراه می‌آورد و علم و آگاهی، روشنی‌بخش و اعتدال آفرین است. روشن است که فعالیت فرهنگی و سیاسی دانشجویان و جامعه علمی کشور تا زمانی که به آگاهی لازم در مورد نظریه‌ها، شخصیت‌ها، سازمان‌ها، تاریخ و مفاهیم مختلف علوم سیاسی و اجتماعی مجهز نشود، نمی‌تواند به حرکت فزاینده توسعه کشور کمک کند. تعمق و تدقیق در کاربست یافته‌ها و مفاهیم سیاسی و آشنایی هرچند مختصر با دانستنی‌های سیاست و فرهنگ، فرصت‌ها و چالش‌های جامعه بشری را برای قشر فرهنگی و دانشگاهی روشن‌تر می‌سازد. این گونه است که می‌توان به تقویت تعهد اجتماعی قشر دانشگاهی و حضور مؤثرتر نخبگان دانشجویی در سیاست امیدوار شد. معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در راستای انجام رسالت‌ها و مأموریت‌های کلان خویش و نیز تحقق دانشگاه تمدن‌ساز اسلامی-ایرانی، با تلاش برای ترویج گفت‌وگو و دانایی محوری که همواره سرلوحه فرهنگ ایرانیان بوده است و نیز اهتمام خاص به اصل آموزش محوری که در کلیه فعالیت‌های جمعی دانشجویی از جمله فعالیت‌های سیاسی‌شان باید مد نظر قرار گیرد، وظیفه خود می‌داند تا قشر جوان جامعه دانشگاهی کشور را که آینده‌سازان ایران اسلامی هستند، با برخی از اصطلاحات و مفاهیم سیاسی و فرهنگی در قالب انتشار کتابچه‌های «دانستنی‌های سیاست و فرهنگ» آشنا سازد. باشد که دانشجویان

عزیز با کسب شناخت و معرفت لازم از سیاست در دو حوزه نظر و عمل، بتوانند عالمانه، سیاست اسلامی و ایرانی را که برخاسته از این دو منبع هویتی است، به عنوان الگویی الهام‌بخش برای جهانیان معرفی نمایند و طریقت اعتدال‌خواهی و استقلال‌منشی را در تعامل و رقابت سازنده بیاموزند.

دغدغه اصلی این معاونت، پرهیز جامعه علمی و به خصوص دانشجویی کشور از افراط و تفریط و تأکید بر نهادینه ساختن فرهنگ سیاسی «اعتدال و خرد‌ریزی» به منظور ایجاد بستری مناسب برای نقد، مناظره، نظریه‌پردازی و شکوفایی علمی در راستای ارتقای خودباوری، عدالت‌جویی و معنویت‌خواهی است. در پایان شایسته است از مدیرکل محترم دفتر مطالعات فرهنگی و برنامه‌ریزی اجتماعی جناب آقای دکتر علی آدمی که این مجموعه گرابها با حمایت، همفکری، راهنمایی و دلسوزی ایشان به مرحله اجرا درآمد، جناب آقای روح‌الله، مشاور محترم دفتر مطالعات فرهنگی و برنامه‌ریزی اجتماعی که زحمت نظارت و ویراستاری علمی مجموعه فوق را متقبل شدند، همچنین سرکار خانم فائزه معینی که ویراستاری ادبی و فنی مجموعه را به عهده داشتند و همکاران محترم گروه اطلاع رسانی که این اثر را تا مرحله چاپ و انتشار پیگیری کردند، صمیمانه تشکر و قدردانی شود.

غلامرضا خواجه‌سروی

معاون فرهنگی و اجتماعی

مقدمه

کشورها برای حفظ مرزها و سرحدات خود از حمله دشمنان، به نیروهای نظامی خود این مأموریت را می‌دهند. در این میان نیروهای انتظامی هم به امنیت درون شهرها می‌پردازند. اما در این بین گروهی نیز وجود دارند که کار خود را اصطلاحاً در سایه انجام می‌دهند و باید گمنام باشند. این گروه افراد تحت عنوان سازمانی «نیروی امنیتی» و تحت امر سازمان امنیتی فعالیت می‌کنند. یکی از این سازمان‌های امنیتی که پیش از پیروزی انقلاب اسلامی و در زمان پهلوی دوم فعالیت می‌کرد، ساواک بود که نام آن از حروف اول «سازمان اطلاعات و امنیت کشور» تشکیل شده بود. این سازمان مخوف که بیشترین حوزه عمل آن بر عهده اداره کل سوم آن -امنیت داخلی- بود حدود ۲۲ سال به فعالیت خود ادامه داد. در طی این ۲۲ سال که از سال ۱۳۳۵ آغاز و تا ۱۳۵۷ ادامه یافت؛ چهار تن بر ساواک ریاست کردند. در دوره اول که از ۱۳۳۵ تا ۱۳۳۹ طول کشید سپهبد تیمور بختیار ریاست ساواک را بر عهده داشت. بسیاری از صاحب نظران این دوره را دوره تکوین ساواک می‌دانند. دوره دوم که از ۱۳۴۰ تا ۱۳۴۳ به طول انجامید دوره ریاست سرلشکر حسن پاکروان بر این سازمان است که از آن به عنوان دوره استقرار ساواک نام می‌برند. البته حوادث خرداد ۱۳۴۲ باعث شد تا ریاست پاکروان بر ساواک زیاد به طول نینجامد. دوره سوم ساواک که دوره تثبیت است

دوره ریاست سرلشگر نعمت‌الله نصیری بر ساواک است که مدتی طولانی یعنی از ۱۳۴۳ تا خرداد ۱۳۵۷ بر این سازمان حکومت کرد و سرانجام آخرین فردی که ریاست ساواک را بر عهده داشت و کمتر از ۹ ماه یعنی از خرداد ۱۳۵۷ تا بهمن ۱۳۵۷ ساواک را هدایت می‌کرد، سپهبد ناصر مقدم بود. در این کتاب، ابتدا به دلایل تشکیل ساواک پرداخته شده، سپس نحوه شکل‌گیری و تشکیلات و سازمان آن توضیح داده شده است. در ادامه نیز به تفصیل چهار دوره ذکر شده آمده است. البته این نکته را هم باید گفت که تیمور بختیار پس از پایان دوره ریاستش بر ساواک در عراق کشته شد و سه تن دیگر با پیروزی انقلاب اسلامی به جوخه اعدام سپرده شدند.

دلایل تشکیل ساواک

۱ نقش آمریکا در تأسیس ساواک

کودتای انگلیسی-آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ هجری شمسی می‌تواند نقطه عطف و عزیمت تشکیل ساواک (سازمان اطلاعات و امنیت کشور) باشد. امروزه دیگر کسی نقش مستقیم انگلیس و آمریکا در کودتای ۲۸ مرداد را انکار نمی‌کند زیرا اسناد به‌جا مانده از تسخیر لانه جاسوسی در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ این را ثابت می‌کند. «کرمیت روزولت» عامل اصلی کودتا، صراحتاً به نقش آمریکایی‌ها و انگلیسی‌ها در کودتای ۲۸ مرداد اعتراف دارد. بدین ترتیب هر چهار کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ می‌گذشت، نفوذ و قدرت آمریکا در ایران پررنگ‌تر می‌شد تا جایی که طی یک دهه پس از کودتا، این کشور بر بسیاری از اهداف اقتصادی، سیاسی و فرهنگی موردنظر خود در ایران دست یافته بود و به سرعت در حال تثبیت موقعیت بلامنازع خود در ایران بود. به دلیل مرزهای طولانی ایران با اتحاد جماهیر شوروی، آمریکایی‌ها به گرانیدن هر چه بیشتر حوزه‌های نفوذی خود در ایران احساس نیاز تمام‌نشدنی داشتند. با چنین اهدافی بود که آمریکا پس از مدتی احساس کرد که نیازمند دستگاهی اطلاعاتی-امنیتی است تا علاوه بر پایان دادن به مخالفت‌های داخلی در کشور، به دیگر اهداف استراتژیک سیاسی

و اطلاعاتی و امنیتی در مرزهای ایران و نیز سایر نقاط جهان دست یابد؛ بنابراین آمریکا از تأسیس ساواک به مراتب بیش از حاکمان ایران و نیز رقبای و دوستان خارجی خود سود می برد.^۱

① حوادث پس از کودتای ۲۸ مرداد در ایران

آمریکا با کمک به رژیم کودتا باعث شد تا اتفاقات متعددی در ایران روی دهد. این حوادث عبارتند از:

- ۱- مخالفان حکومت سرکوب شده و تا مدتی منزوی بودند؛
- ۲- با حل مسئله نفت و کمک های اقتصادی متعدد، مشکلات اقتصادی رژیم تا حدودی مرتفع شد؛
- ۳- سیاست خارجی ایران در راستای اهداف و خواسته های منطقه ای و جهانی آمریکا سوق داده شد؛
- ۴- با تضعیف و اعمال فشار بر گروه های مختلف سیاسی، دینی و اسلامی، زمینه های داخلی مخالفت با حضور آمریکا در ایران کاهش یافت؛
- ۵- ساختار اقتصادی کشور در مسیر وابستگی هر چه بیشتر به آمریکا تغییر جهت داد؛
- ۶- با سرکوب و تضعیف شدید حزب توده و گروه های چپ، زمینه های داخلی نفوذ احتمالی شوروی در ایران به حداقل رسید؛
- ۷- با اعمال نفوذ در انتصاب نخست وزیران مطلع و طرفدار سیاست آمریکا در ایران، با انعطاف عمل بیشتری طرح های خود در ایران را اجرا کرد؛
- ۸- با وارد کردن ایران به پیمان های منطقه ای (نظامی و اقتصادی) کمربند قابل اعتنایی برای تحکیم نفوذ و سلطه آمریکا در منطقه ایجاد شد؛
- ۹- با اعمال سیاست های فرهنگی - اجتماعی دلخواه، ایرانیان به تبعیت از روش زندگی غربی و به ویژه زندگی آمریکایی سوق داده شدند.^۲

۱. مظفر شاهی، ساواک، صص ۵۰ و ۵۱.

۲. پیشین، صص ۵۱ و ۵۲.